

INTERNÍ ZÁPIS: IGLO Regional na téma auditu k synergiím

Datum:	16.1.2023
Místo konání:	Brusel
Zapsal/a:	Denisa Fančová, senior konzultant pro výzkum

1

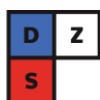
Dne 16. ledna 2023 se uskutečnilo setkání pracovní skupiny IGLO Regional na téma zprávy Evropského účetního dvoru k synergiím mezi H2020 a strukturálními fondy. Výstupy zprávy, která byla publikována v listopadu 2022, prezentoval **Juan Antonio Vazquez Rivera** z Evropského účetního dvoru.

Evropský účetní dvůr vydal v roce 20200 dvě zvláštní zprávy na témata: 1. [rozšiřování účasti v programu H2020](#) a 2. [synergie mezi H2020 a strukturálními fondy](#). Původním cílem bylo vydat jenom jednu zprávu pokrývající obě problematiky, po interní diskusi však došlo k jejich rozdělení a z toho důvodu může na první pohled vypadat, že zprávy nejdou moc do hloubky. Hlavními důvody pro vykonání auditu bylo nedostatečné využití synergií v 7.RP, nárůst jejich důležitosti v nařízeních obou dokumentů a navýšení financování jak pro H2020, tak pro ESIF. Právní rámce programu Horizont 2020 i ESIF na období 2014–2020 poprvé obsahovaly konkrétní požadavek na to, aby prováděcí orgány vytvářely synergie mezi oběma programy. Období 2014–2020 přineslo dosud největší investice EU do výzkumu a inovací. Celková výše investic z H2020 činila 76,4 miliard EUR a financování přidělené na činnosti v oblasti výzkumu a inovací v rámci ESIF se blížilo 41 miliardám EUR.

Cílem nově zveřejněné zprávy bylo prozkoumat, zda Komise a řídicí orgány v zemích EU podnikly nutné kroky k vytvoření synergií mezi zdroji financování pro zajištění větší efektivity fondů, než jaké by dosáhly samostatně. Zkoumanými zeměmi pro účely auditu byly Chorvatsko, Polsko, Portugalsko, Slovinsko a Rumunsko. Vzorky zemí byly pro oba audity stejné. Země byly vybírané tak, aby dostatečně reprezentovaly různorodost EU-13, jelikož každá z vybraných zemí se liší svou velikostí, stupněm výkonnosti ve VaVal a investicemi do VaVal. Audit byl založen na průzkumu příslušných dokumentů, přezkumu analytických údajů, dotazníkovém šetření a rozhovorech s odborníky v dané oblasti.

Evropský účetní dvůr ve své zprávě identifikuje 5 faktorů, které měly zásadní úlohu při vytváření synergií mezi programem Horizont 2020 a ESIF.

1. **Soulad pravidel a předpisů obou programů** – audit poukazuje na nedostatečný soulad mezi ustanoveními právních předpisů upravujícími program H2020, částí nařízení o společných ustanoveních věnovanou ESIF a souvisejícím obecným nařízením o blokových výjimkách podle pravidel státní podpory. Komise podnikla v tomto ohledu při přípravě období 2021–2027 nápravná opatření, jejichž dopad se ukáže časem.
2. **Spolupráce** – I navzdory tomu, že dvě hlavní zapojená GŘ (tedy GŘ RTD a GŘ REGIO) mezi sebou aktivně spolupracovala při přípravě právních předpisů, Komise nezavedla proces pravidelného a strukturovaného dialogu zahrnující příslušná GŘ Komise a vnitrostátní aktéry odpovědné za navrhování a provádění obou programů. Rovněž se prokázala nedostatečná komunikace na národní úrovni mezi řídicími orgány obou programů. Na tento problém poukazují i [výsledky pilotního programu INTERREG - Capitalisation through Coordination across EU funds](#)
3. **Dostupnost údajů a monitorování** – Databáze s přehledem projektů ESIF byla spuštěna až v březnu 2022, není ale interoperabilní s databází H2020. Z důvodu nedostatečné

PODPOŘENO
PROJEKTEM
MŠMT MS2102

interoperability bylo pro Komisi a pro vnitrostátní/regionální orgány obtížné identifikovat a prozkoumat možné synergie. Na vytvoření databáze momentálně pracuje Společné výzkumné středisko Evropské komise – [TED viewer](#).

4. **Odborné znalosti a manažerské schopnosti vnitrostátních zúčastněných stran** – audit poukázal na dostatečné povědomí řídicích orgánů o synergiích a na potřebu budování kapacit. Nejintenzivnější podpora byla poskytnuta projektem „Stairway to Excellence“, financovaným Evropským parlamentem, který však v aktuálním programovém období nepokračuje.
5. **Strategické plánování** – Pro systematickou realizaci synergií je třeba, aby byly zahrnuty do strategického plánování od rané fáze. Priority stanovené ve strategiích pro inteligentní specializaci byly často vcelku široce vymezené, což omezovalo jejich potenciál. Kromě toho v některých případech neexistovala žádná vazba na priority programu H2020 nebo na evropská partnerství. Na straně druhé, pracovní programy H2020 zahrnovaly obecný odkaz na následné synergie. Konkrétní výzvy k předkládání projektů v rámci programu H2020 takové odkazy uváděly jen zřídka.

Výsledky auditu ukazují, že potenciál synergií nebyl v rámci předešlého programového období plně využíván. Zatímco tzv. „upstream“ synergie (tj. využití ESIF k financování akcí budujících kapacity v oblasti VaVal potřebných k zapojení se do H2020) byly využívány poměrně dobře, tzv. „downstream“ synergie (tj. využívání či další rozvoj výsledků projektů H2020) byly využívány jenom minimálně. „Upstream“ synergie obvykle zahrnují rozvoj výzkumné infrastruktury a podporu s cílem pomoci zúčastněným stranám připravit návrhy projektů pro program H2020. Tato podpora byla zejména významná v případě členských států, které mají dlouhodobě nízkou míru účasti v rámcových programech. Příklady tzv. „downstream“ synergií je však nedostatek. To je způsobeno dvěma hlavními důvody: 1. příjemci grantů programu H2020 jen zřídka předpokládali následné synergie s ESIF (méně než 5 % projektů) a 2. řídicí orgány nevěděly, jak vytvořit následné synergie nebo jak najít výsledky projektů programu H2020. Úspěšným příkladem synergií je Pečeť excelence, která však byla využívána především v projektech MSCA a Nástroje pro MSP/EIC a jenom omezený počet zemí ji využíval pro ERC PoC.

